

Programsko izvješće o radu i ostvarenjima Hrvatskog planinarskog saveza u 2021. godini

Rad Hrvatskoga planinarskog saveza (HPS), planinarskih udruga i planinara i u protekloj godini bitno su obilježile okolnosti prouzročene pandemijom bolesti COVID-19. Unatoč nepovoljnim zdravstvenim, ekonomskim i društvenim okolnostima, HPS je i u 2021. godini ostvario brojna važna postignuća na svim poljima svojega organiziranog djelovanja.

U Savezu su se od početka epidemije pratile i primjenjivale epidemiološke mjere, upute i preporuke te se članstvo kontinuirano upućivalo da vodeći računa o javnom i osobnom zdravlju aktivnosti prilagodi okolnostima. Među članstvom te pred nadležnim tijelima i javnošću redovito smo isticali da je planinarenje jedna od najzdravijih rekreativnih aktivnosti, posebice zato što se odvija na otvorenom prostoru, u prirodi, te da se ona bez većih poteškoća može na siguran način provoditi i u najzahtjevnijim epidemiološkim okolnostima. Povećan interes građana za boravak u planinama i kretanje planinarskim putovima upućuje na zaključak da javnost sve bolje prepoznaje zdravstvene i rekreativne koristi planinarenja.

Članstvo HPS-a. Iako djelatnost HPS-a nije usmjerena na kvantitetu članstva, nego kvalitetu planinarskog rada, po broju udruga članica i pojedinačnih članova protekla je godina opet bila među rekordnima. U Savez je na kraju godine udruženo ukupno 339 udruga, od toga 289 planinarskih društava i klubova, 10 županijskih i gradskih saveza, 13 stanica planinarskih vodiča, HGSS i 25 stanica HGSS-a te jedna pridružena članica. Tijekom godine, u članstvo HPS-a primljeno je novih 13 udruga – po jedna iz Cetingrada, Čakovca, Lepoglave, Metkovića, Radoboja, Rijeke, Sinja i Svetog Ivana Zeline te pet iz Zagreba. U 2021. ukupno je u osnovnim planinarskim udrugama bilo 34599 registriranih članova, od toga 21.053 seniora, 5892 mladih i 7654 umirovljenika.

Tijela i dužnosnici HPS-a uspješno su izvršavali sve svoje redovne zadaće te izvješćivali nadležna ministarstva, HOO, javne ustanove, planinarske udruge članice HPS-a i javnost o raznovrsnim planinarskim temama. Zbog nemogućnosti fizičkog okupljanja predstavnika punopravnih udruga članica u prvom dijelu godine, 32. i 33. sjednica Skupštine HPS-a održane su elektronički, uz dobar odaziv predstavnika udruga članica HPS-a. Odlukom Skupštine HPS-a u siječnju 2021. izmijenjen je Statut HPS-a, što je potvrđeno rješenjem nadležnog ureda za udruge o upisu izmjena Statuta, ciljeva i djelatnosti HPS-a u Registar udruga RH. Na traženje nadležnog upravnog tijela, a u konzultaciji s HOO-om, pri odobravanju izmjene Statuta djelatnost HPS-a koja se odnosi na način kretanja pomoću odgovarajuće turnoskijske opreme u planinama, a koja je organizirana u jednoj od komisija HPS-a, upisana je u Statutu pod imenom »planinarsko skijanje«. Pročišćeni tekst Statuta objavljen je na web-stranici HPS-a.

Izvršni je odbor na svojim šest sjednica izvršavao zadaće propisane Statutom HPS-a i rješavao brojna tekuća pitanja. Raspravljalo se i odlučivalo o ukupno 67 točaka dnevnog reda. Sve su sjednice Izvršnog odbora imale kvorum za odlučivanje. Nadzorni odbor redovito je pratio rad Izvršnog odbora, komisija, dužnosnika i zaposlenika HPS-a. Sud časti nije zaprimio nijednu predstavku o pitanjima iz svoje nadležnosti, pa nije bilo povoda za postupanje.

Središnje akcije. Jedna je od važnih stalnih zadaća Saveza povezivanje i okupljanje velikog broja udruga i njihovih članova oko raznovrsnih zajedničkih aktivnosti. Zbog epidemioloških okolnosti, brojni planirani pohodi, susreti, škole, tečajevi, radionice, seminari i druga događanja, nažalost, nisu mogli biti održani ili su ostvareni u ograničenom opsegu. Dani hrvatskih planinara održani su u Đurđevcu, u organizaciji HPS-a i PD-a Borik, uz sudjelovanje članova iz više od 50 planinarskih udruga

iz svih krajeva Hrvatske i iz inozemstva. Velik broj naših članova, napose alpinista, speleologa, vodiča i spašavatelja HGSS-a sudjelovao je u volonterskim akcijama sanacija kuća i krovišta nakon potresa u Banovini.

Financijsko poslovanje. Izvršenje Financijskog plana za 2021. bilo je i na prihodovnoj i na rashodovnoj strani manje od planiranoga. Iako je broj izdanih članskih markica u 2021. bio veći nego u prethodnoj, 2020. godini, na smanjenje ukupnih prihoda utjecale su smanjene doznake namjenskih sredstava za redovne programe HOO-a, kao i smanjeni prihodi vlastitih sredstava od tečaja. Na rashodovnoj je strani proračuna smanjenje bilo još veće zbog nemogućnosti održavanja dijela planiranih akcija i prestanka nadležnosti za sportsko penjanje, ali i zbog odgovornoga i štedljivoga korištenja sredstava u svim segmentima poslovanja Saveza. Ostvaren višak sredstava prenijet će se u 2022., kao pričuva za izvršavanje programskih zadaća HPS-a u razdoblju koje slijedi.

Suradnja s ministarstvima, jedinicama lokalne samouprave, javnim ustanovama i drugim institucijama. HPS je redovito surađivao s ministarstvima, njihovim dužnosnicima i službenicima, županijskim i gradskim upravama, javnim ustanovama za zaštitu prirode te drugim ustanovama na pitanjima povezanim sa svojom djelatnošću. Već godinama HPS u kontaktima s državnim i javnim tijelima redovito naglašava važnost planinarske infrastrukture, napose putova i planinarskih objekata, koji ne služe samo u planinarima, nego mnogo širem krugu posjetitelja koji dolaze u planine radi zdravlja i rekreacije. Radi osiguravanja ulaganja javnih sredstava u planinarsku infrastrukturu, najviše se surađivalo s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja te Ministarstvom sporta i turizma. Prema inicijativi i dogovoru Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i HPS-a Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost objavio je Javni poziv za neposredno su/financiranje izrade projektne dokumentacije za obnovu postojeće posjetiteljske i planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. Radi prijave objekata koji trebaju obnovu, HPS je intenzivno komunicirao s planinarskim udrugama koje upravljaju domovima i kućama, osobito s upravljačima onih objekata koji su detektirani kao prioritetni za obnovu i koji su iskazali interes za obnovu. U vezi s tom temom kontaktiralo se i sa svim planinskim nacionalnim parkovima (Sjeverni Velebit, Risnjak i Paklenica) i parkovima prirode (Medvednica, Papuk, Žumberak – Samoborsko gorje, Biokovo, Učka, Velebit, Dinara), arhitektima-projektantima, domaćinima planinarskih objekata i mnogima drugima.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost donio je, također, odluku o sufinanciranju projekta »Uređenje planinarskih skloništa unutar nacionalnih parkova Sjeverni Velebit, Paklenica te parkova prirode Velebit, Biokovo i Dinara«. Projekt obuhvaća opremanje 15 skloništa elektroenergetskim sustavima i druge radove prema popisu planinarskih skloništa koja je kao prioritetna u pogledu sigurnosti boravka u planinama sastavio HGSS.

S Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja već se godinama aktivno surađuje i na brojnim pitanjima iz speleološke djelatnosti, a speleološka istraživanja i edukacija provode se u skladu s godišnjim dopuštenjima koje izdaje to ministarstvo, uz redovito prikupljanje podataka i izvješćivanje o provedenim istraživanjima i rezultatima.

Ministarstvo turizma i sporta, na prijedlog HPS-a, ugradilo je u Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi odredbe o planinarskoj infrastrukturi i Registru planinarskih putova HPS-a, a s dužnosnicima toga ministarstva komuniciralo se također o odgovarajućem modelu potpore uređenju planinarske infrastrukture upisane u registrima HPS-a.

S Hrvatskim olimpijskim odborom (HOO) razmjenjivale su se brojne informacije o organizacijskim pitanjima te o statusu i razvoju sportova i sportaša. Naši su predstavnici redovito sudjelovali u radu Skupštine HOO-a. HOO je namjenskim doznakama financirao naše članarine u međunarodnim sportskim asocijacijama i plaće naših zaposlenika. HPS je također surađivao i s Državnim hidrometeorološkim zavodom. Tijekom godine održane su brojne radionice radi izrade planova upravljanja nacionalnim parkovima i parkovima prirode, a u tom su radu važan doprinos svojim sudjelovanjem, konkretnim prijedlozima i zapažanjima dali predstavnici HPS-a i brojnih njegovih

članica. Sudjelovalo se i surađivalo i u radnoj skupini za izradu strategije održivog razvoja turizma, u povjerenstvu za standardizaciju geografskih imena i drugim forumima organiziranim na nacionalnoj razini.

Međunarodna suradnja. Predstavници HPS-a aktivno su sudjelovali na svim godišnjim skupštinama međunarodnih asocijacija u kojima je HPS član (UIAA, EUMA, ERA, BMU). Za potrebe projekta Erasmus+ »Unaprjeđenje dobrog upravljanja penjanjem i planinarenjem u Europi«, HPS je dao ažurne podatke o planinarskim objektima, putovima i penjalištima u Hrvatskoj te aktivno sudjelovao u provedenim radionicama, analizi podataka i utvrđivanju zajedničkih stajališta i smjernica europskih planinarskih udruženja. Planirani godišnji susret vodstava HPS-a i Planinske zveze Slovenije (PZS) odgođen je zbog pogoršanja epidemiološke situacije, no suradnja dvaju saveza odvijala se uspješno i putem drugih oblika komunikacije. Naš savez i savezi susjednih zemalja usklađeno zastupaju svoja stajališta na sastancima i u tijelima međunarodnih asocijacija. Surađivalo se također i s Međunarodnom sportskom penjačkom federacijom (IFSC) u kojoj je HPS bio jedan od osnivača i član do 2021.

Razdruživanje sportskog penjanja. Skupština HPS-a pokrenula je i provela postupak razdruživanja sportskog penjanja iz HPS-a, tijekom kojega je izmijenjen Statut HPS-a, a sve obveze i odgovornosti za taj sport preuzeo je Hrvatski sportsko-penjački savez. Budući da nakon izmjene Nomenklature sportova i sportskih grana HOO-a u prošloj godini taj novi savez nažalost nije konstruktivno surađivao u postupku razdruživanja izostao je dogovor o daljnjem djelovanju nacionalne reprezentacije, radu izbornika i trenera, kategorizaciji te kontinuitetu rada sa sportašima, a napose korisnicima razvojnih i redovnih programa. U takvim okolnostima HPS je u suglasju s HOO-om sve do završetka postupka razdruživanja pružao organizacijsku i stručnu potporu svim sportsko-penjačkim klubovima i sportašima i činio sve što je bilo potrebno u rješavanju otvorenih pitanja kako ne bi došlo do zastoja ili prekida u razvoju tog sporta i sportaša.

Informacije o planinarstvu i planinama prenosile su se mnogobrojnim emisijama i priložima u televizijskim i radijskim programima, a članci i vijesti o našim djelatnostima i radu naših članica objavljeni su u mnogim nacionalnim, regionalnim i lokalnim medijima – novinama, časopisima, te na brojnim internetskim portalima i web stranicama. Informacije o radu Saveza prenosile su se i razmjenjivale telefonskim razgovorima, dopisivanjem elektroničkom poštom, objavama u časopisu Hrvatski planinar i službenim dopisima upućenima našim društvima i klubovima. Radi brže i kvalitetnije komunikacije između HPS-a i udruga članica već nekoliko godina u primjeni su službene elektroničke adrese udruga članica HPS-a na domeni hps.hr, čime je pojednostavljen protok informacija između udruga i Saveza. Taj suvremeni način komunikacije prihvatila je većina planinarskih udruga, a ovim putem pozivamo one koje to još nisu učinile da pristupe svojim pretincima elektroničke pošte i da je redovito prate, kako ne bi propustile informacije iz HPS-a o brojnim pitanjima od njihova interesa.

Ured HPS-a obavlja i ostale zainteresirane o našim planinama, planinarstvu i logistici pojedinih tura, skrbi se o pretplati na časopis Hrvatski planinar i financijskim poslovima vezanim uz njegovo izdavanje, kontaktira s raznim ustanovama i pravnim osobama izvan HPS-a, s brojnim udruženim članicama u vezi s članskim materijalom i ostalim pitanjima naše udruge, surađuje sa svojim komisijama te vrlo uspješno vodi vlastito poslovanje planiranjem, nabavom i prodajom planinarske literature te ugovaranjem najma, sponzorstava i donacija. U Uredu HPS-a dostupno je ukupno dvjestotinjak različitih publikacija, uključujući vodiče, priručnike, beletristiku, dnevnike, zemljovide i druga izdanja. U Uredu radi troje profesionalnih djelatnika.

Časopis Hrvatski planinar izlazi redovito i bez teškoća, a evidencija pretplatnika vodi se ažurno i uredno. Časopis donosi putopise, izvješća i druge obavijesti iz rada planinarskih udruga. Već više godina časopis ima stabilnu nakladu od 1350 primjeraka. Pozivamo sve članove HPS-a da pretplatom te slanjem članaka i vijesti i dalje pridonose očuvanju tradicije i unaprjeđenju kvalitete jednog od najstarijih hrvatskih časopisa koji postoji već 123 godine.

Stručna djelatnost u komisijama HPS-a. HPS u usporedbi s glavninom drugih nacionalnih planinarskih saveza u svijetu ima veći broj raznovrsnih djelatnosti, a one se u našem Savezu ostvaruju radom 12 komisija. Komisije su za 2020. pripremile i izvele više desetaka akcija, pohoda, susreta, škola, tečaja, seminara, vježbi, predavanja i radionica, no velik broj akcija nije se zbog posebnih okolnosti mogao održati kako je bilo planirano ili su održane uz smanjen broj sudionika. U nastavku je sažet pregled rada i glavnih ostvarenja komisija HPS-a u 2021.

Komisija za planinarske putove. Rad Komisije odvijao se putem elektroničke i osobne komunikacije o temama iz njezina djelokruga. Rad je i u 2021. organiziran djelovanjem radnih grupa za informatiku, planinarske obilaznice te školovanje i normativu, koje kontinuirano djeluju i koordiniraju izradu novih dokumenata te rade na poboljšanju postojećih rješenja.

Komisija je tijekom godine dala primjedbe i prijedloge za Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi, koje su u raspravi prihvaćene. Dana su mišljenja u vezi s uspostavljanjem modela potpore za uređenje planinarske infrastrukture iz sredstava Ministarstva turizma i sporta. Podaci o planinarskim putovima razmjenjivali su se s EUMA-om i ERA-om, a Knjiga standarda signalizacije na planinarskim putovima prevedena je na engleski jezik.

Posebno je važan kontinuiran rad na unosu i osvježavanju podataka u Registru planinarskih putova, obilaznica i markacista, Interaktivnoj planinarskoj karti Hrvatske i digitalnom dnevniku HPO-a. U Registru su uneseni, dopunjavani i dorađeni podaci više od 150 planinarskih putova širom Hrvatske, a Interaktivnoj planinarskoj karti dodane su nove funkcionalnosti. Komuniciralo se s tvrtkama i pojedincima koji su pokazali zainteresiranost za korištenje tragova planinarskih putova iz Registra planinarskih putova.

Nakon usuglašavanja novih pravila uvođenjem novih kontrolnih točaka proširena je Hrvatska planinarska obilaznica. Radi tih aktivnosti članovi Komisije izvršili su niz izvida i neposrednih uvida u stanje na terenu, koordinirali i proveli sve potrebne radnje vezane uz izradu žigova, opremanje novouvrštenih vrhova i obilježavanje pristupnih putova. Uz to, izrađeni su i postavljeni žigovi na kontrolnim točkama HPO-a gdje su bili oštećeni ili otuđeni. Redovito se provodi ovjera dnevnika Hrvatske planinarske obilaznice i Velebitskoga planinarskog puta, a podaci se unose u baze podataka.

Komisija je pomagala društvima pri trasiranju, redakturi dnevnika i registraciji njihovih planinarskih obilaznica. U ovoj godini otvoreno je čak 11 obilaznica i to: Obiteljska staza Marečica, Baranjska planinarska obilaznica, Pedesetlija, Mali i veliki, Željko Avdagić – Deda, Požeška planinarska obilaznica, Lipička planinarska obilaznica, Martinščakovih 30, Riječka planinarska obilaznica, Sveti vrhovi hrvatskih planina i Po vrhovima Učke i Čićarije.

Planirani tečajevi za markaciste te ostali planirani seminari i radionice zbog nepovoljne epidemiološke situacije nisu održani, kao ni dodjela priznanja HPO-a.

Komisija za planinarske objekte provela je natječaj za sufinanciranje obnove, održavanja i izgradnje planinarskih objekata. Taj je natječaj jedini stalni izvor sredstava za obnovu, održavanje i izgradnju planinarskih objekata u Hrvatskoj. Sredstva se osiguravaju od prihoda od članskih markica HPS-a, sukladno Programu rada i Financijskom planu HPS-a, a potpora HPS-a odobrava se isključivo za neposrednu nabavu građevinskog i drugog materijala, sukladno valjanom troškovniku odnosno ponudi ili predračunu dobavljača. Iz sredstava HPS-a u ukupnom iznosu od 258.300,00 kuna na taj je način sufinancirana tijekom ove godine nabavka materijala za 19 planinarskih objekata odabranih na Natječaju za potporu obnovi, održavanju i izgradnji planinarskih objekata prema zaprimljenim prijedlozima i projektnoj dokumentaciji planinarskih udruga koje njima upravljaju – za domove Umberto Girometta, Matija Filjak, Miroslav Hirtz, Đuro Pilar i Paklenica, kuće Zvonimir Plevnik, Londžica, Mrkvište, Kurin, Majer, Boris Farkaš, Careva kuća, Belecgrad, Česmina i Grohot te skloništa Dušice, Šugarska duliba i Ratkovo sklonište. Planinarske udruge kojima su dodijeljena sredstva uredno su Komisiju izvješćivale o utrošenim sredstvima i izvedenim radovima. Komisija se također

bavila rješavanjem pitanja upravljanja planinarskim domovima „Bijele stijene“ u Tuku i »Miroslav Hirtz« u Jablancu, čiji je vlasnik HPS. Tijekom godine izrađena je sustavna analiza „Status, izazovi i perspektive upravljanja planinarskim domovima, kućama i skloništima u hrvatskim planinama“ kojom su obuhvaćeni raznovrsni pokazatelji o broju domova i kuća, statusu upravljača, lokaciji unutar parkova ili izvan njih, ponudi te pružateljima ugostiteljskih usluga kao i pregled zainteresiranosti i kapaciteta planinarskih udruga i javnih ustanova da se dalje skrbe o planinarskim objektima. Kao pomoć planinarskim udrugama i domaćinima objekata izrađen je i objavljen Vodič za upravljače i domaćine planinarskih objekata. Komisija je redovito davala pojašnjenja te odgovarala na raznovrsna pitanja upravljača i domaćina o poslovanju i upravljanju planinarskim objektima. Velik angažman u 2021. uložen je također i u pripremu i izvršenje Javnog poziva za izradu projektne dokumentacije za obnovu planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima te u pomoć planinarskim udrugama i javnim ustanovama u pripremi njihovih prijava na taj javni poziv. Podaci o planinarskim objektima u digitalnoj bazi Komisije, na web stranici HPS-a i u planinarskim aplikacijama za mobilne uređaje ažurirani su prema dojavama upravljača koji su se odazvali pozivu Komisije da dostave podatke.

Komisija za vodiče snažno se i u svim segmentima zalaže za poticanje vodiča da vode izlete za koje su stručno osposobljeni te da se educiraju i pridonose sigurnosti i kvaliteti organiziranih izleta. Planinarski su vodiči u 2021. organizirali i vodili izlete u svojim planinarskim udrugama primjereno epidemiološkim okolnostima. Stanice vodiča organizirale su i provodile vježbe prema svojim mogućnostima i ovisno o zainteresiranosti članstva. Na kraju 2021. godine u Vodičkoj službi HPS-a djeluje 814 licenciranih vodiča i 148 pripravnika, odnosno ukupno su 962 educirana člana s važećom licencom. Održana su dva sastanka Komisije, a operativni rad Komisije bio je organiziran putem Izvršnog odbora Komisije koji je imao četiri sjednice, četiriju potkomisija te radne skupine za vođenje osoba s invaliditetom.

Tijekom godine izvedena su 6 tečaja A standarda i po jedan tečaj B i C standarda. Provedena su tri ispita za vodiče A standarda i po jedan ispit B i C standarda. Na tečajevima su sudjelovala 154 člana (A standard 131, B standard 17, C standard 6), a ispite su položila ukupno 53 člana (A standard 39, B standard 10 i C standard 5). U cilju školovanja nastavnoga kadra održana su dva seminara za voditelje tečaja i ispita u Vodičkoj službi, te instruktorski ispit. U provođenju tečaja i ispita za vodiče u 2021. bilo je angažirano 27 instruktora i 8 asistenata koji su na akcijama Komisije proveli ukupno 201 dan. Radna skupina za osobe s invaliditetom koordinirala je i provodila aktivnosti kojima se osobama s invaliditetom omogućavalo i olakšavalo planinarsko djelovanje.

Komisija za speleologiju koordinirala je u 2021. rad 20 speleoloških odsjeka i udruga članica koje su imale 468 članova, od čega 25 instruktora speleologije, 87 speleologa, 328 speleoloških pripravnika i 18 speleoloških suradnika. Rad je koordiniran putem redovnih sjednica Izvršnog odbora i godišnje skupštine Komisije. Radi provođenja istraživanja, monitoringa i školovanja u speleološkim objektima na području Hrvatske, HPS je kao nositelj za 20 članica Komisije koje su uključene u statusu izvođača, od ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša pribavio sva potrebna dopuštenja. Tijekom 2021. ukupno je provedeno 286 speleoloških istraživanja i monitoringa, pri čemu je istraženo više od 7000 metara dubine i više od 17 kilometara duljine.

Od značajnijih speleoloških rezultata u 2021. treba izdvojiti istraživanja u jamskom sustavu Crnopac, pri kojima je novo istražen 2221 metar, a dosegnuta je i nova najdublja točka sustava. Duljina sustava sada iznosi 55.520 m, a dubina je 828 metara. Također na Crnopcu, u jami Duša, dosegnuta je duljina od 2308 m i dubina od 318 metara. Budući da je ta jama svega desetak metara tlocrtno udaljena od jamskog sustava Crnopac, izgledna je mogućnost spajanja ta dva speleološka objekta. Na ekspediciji u jami Nedam na sjevernom Velebitu dosegnuta je nova dubina od 1250 m s perspektivom za daljnje istraživanje. Na speleološkoj ekspediciji kod izvora Cetine nastavljena su istraživanja u Gospodskoj špilji i nacrtano još 500 metara kanala, a također značajni rezultati ostvareni su u Gornjoj Tutićevoj špilji gdje je izrađen nacrt više od 500 metara kanala uz velike

perspektive za nastavak istraživanja. U ekspediciji na području srednjeg Velebita nastavljena su istraživanja u ponoru Pepelarici gdje je uronom u sifon jama produbljena za 7 metara te sada iznosi 354 metra. Uz Pepelaricu istraženo je još 20-ak novih objekata, od toga tri s dubinama većim od sto metara. U ekspediciji na Ravnoj gori istraženo je i topografski snimljeno 14 novih speleoloških objekata. Značajni speleoronički rezultati ostvareni su u izvorima Vukovića vrila, Litno, Kusac, Bakovac i Vrnjika.

Aktivno se sudjelovalo u ekološkoj speleološkoj inicijativi Čisto podzemlje, a prikupljene informacije o onečišćenim speleološkim objektima u Hrvatskoj dostupne su na Bioportalu. U organiziranim je akcijama čišćenja iz 7 jama izvučeno 76,5 kubičnih metara otpada. Komisija je aktivno sudjelovala i u izradi Katastra speleoloških objekata, koju provodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (sada je u Katastru ukupno 3826 speleoloških objekata, dok je 721 speleološki objekt u provjeri). Redovito su se ažurirale *web*-stranice i u Hrvatskom planinaru objavljivale obavijesti o važnijim akcijama. Skrb o zaštiti krškog podzemlja bila je posebno naglašena jer je 2021. bila Međunarodna godina špilja i krša.

Speleolozi se educiraju na speleološkim školama, seminarima i skupovima te ispitima za naziv »speleolog« i »instruktor speleologije«. U 2021. bilo je za školovanje licencirano ukupno 220 članova. Provedeno je ukupno deset škola, na kojima je sudjelovalo ukupno 96 polaznika. Polaganjem ispita 11 je članova steklo je naziv »speleolog«, a dvije članice naziv »instruktor speleologije«. Održani su stručni seminari o speleološkom školovanju, tehnikama speleospašavanja, o topografskom snimanju speleoloških objekata i o orijentaciji u speleološkim objektima. Skup speleologa Hrvatske, s brojnim predavanjima i radionicama, održan je u Gospiću, a trajao je tri dana.

Komisija za alpinizam pružala je potporu društvima i odsjecima koji su organizirali ljetne i zimske alpinističke škole u skladu s programima tih škola. U Paklenici je proveden ispit za naslov alpinist. Na Biokovu je organiziran jedanaesti memorijalni alpinistički logor »Glavno da se klajmba«, na kojemu se okupilo više od stotinu alpinista. Naši članovi sudjelovali su također na međunarodnom penjačkom susretu Val Grande Verticale Climbing Meet u dolini Lanzo u Italiji. Komisija je poduprla otvorenje Dry tooling vježbališta „Žica“ u Zagrebu te organizaciju popratne radionice i revijalne utakmice. Lednopenjačka reprezentacija Hrvatske je u mirovanju jer zbog pandemije nije bilo međunarodnih natjecanja.

Komisija za planinarsko skijanje. Radi izvođenja škola planinarskog skijanja te usklađenja i unaprjeđenja rada instruktorskog kadra Komisija je organizirala posebnu planinarsko skijašku radionicu na području ledenjaka Gran Paradisa (4061 m) i Mont Blanca (4810 m). Posebna se pozornost u radu Komisije posvećuje usavršavanju i uvježbavanju tehnika vezanih uz sigurnost pri planinarskom skijanju. Tijekom godine Komisija je ažurirala popis licenciranih instruktora i imenovala nove. Kod izmjena Statuta HPS-a Komisija je bila uključena u novo uređenje statusa planinarskog skijanja te je o novostima informirala udruge i članove koji se bave planinarskim skijanjem.

Komisija za školovanje pružala je planinarskim udrugama potporu u organiziranju i provođenju škola prema programima školovanja koje je početkom 2021. usvojio Izvršni odbor HPS-a. Novim programima svih vrsta škola kvalitetnije su razrađeni uvjeti za provođenje škola i ispita u HPS-u. Komisija se redovito skrbila o registriranju i verificiranju dječjih, općih i viših planinarskih škola. Tijekom godine izrađen je i počeo se koristiti računalni program za registraciju, verifikaciju svih vrsta škola, koji omogućuje poimenično izdavanje i evidentiranje diploma HPS-a izdanih za polaznike koji su uspješno završili škole ili položili ispite po programima HPS-a. Na taj je način u 2021. u Savezu registrirano 111 raznih škola i za njihove polaznike izdano 1730 diploma. Za opće planinarske škole izdane su 1245 diplome, a za polaznike dječjih planinarskih škola 147 diploma. Uz njih je poslano 338 diploma za polaznike specijalističkih škola (68 alpinizam, 96 speleologija, 174 vodiči), koje su provedene u skladu s programima školovanja za te djelatnosti. Zanimanje članova

za pohađanje škola bilo je i znatno veće, no zbog epidemioloških su ograničenja mogućnosti za provođenje bile znatno sužene, pa su mnogi organizatori odgodili održavanje svojih škola ili su ih održali sa smanjenim brojem polaznika. Tako velika zainteresiranost za stjecanje znanja i vještina na školama i tečajevima koji se provode prema programima HPS-a svjedoči o kvaliteti programa i razvijenoj svijesti članstva o važnosti sigurnoga kretanja i boravka u planinama.

Komisija za promidžbu i izdavačku djelatnost. Zahvaljujući preglednoj organizaciji velike količine praktičnih podataka, sadržaje na našim mrežnim stranicama koristi mnogo članova i drugih zainteresiranih za planiranje izleta, edukaciju i dobivanje obavijesti o akcijama HPS-a.

Tijekom godine izrađena je i u rad puštena nova *web*-stranica HPS-a, s preglednijim i dopadljivijim vizualnim identitetom, brojnim unaprijeđenim funkcionalnostima i bolje organiziranim sadržajima. Na stranici se redovito objavljuju novosti iz rada HPS-a te dopunjavaju i ažuriraju stranice s podacima. Na *webu* su također dostupni ažurni popisi udruga, planinarskih kuća, instruktora, vodiča, markacista, obilaznika HPO-a i dobitnika priznanja, a posebno je praktična Interaktivna planinarska karta Hrvatske. *Web*-stranica Saveza www.hps.hr sadrži ukupno oko 50.000 stranica raznih obavijesti, zaključaka, zapisnika, bilješki, dokumenata i raznih drugih sadržaja, razvrstanih u gotovo 200 rubrika i podrubrika, te nekoliko stotina dosad objavljenih obavijesti, što je čini najcjelovitijim planinarskim internetskim sadržajem u Hrvatskoj. Stranica je također prilagođena za uporabu na mobilnim telefonima, a za mobilne telefone dostupne su također planinarske aplikacije eHPS i infoHPS.

Komisija se također skrbila o funkcioniranju mrežne aplikacije za evidenciju članstva u planinarskim udrugama, izrađene u 2020. Facebook stranica funkcionirala je redovito i na njoj su se prenosile važne informacije vezane uz HPS i planinarenje općenito. Časopis Hrvatski planinar redovito se objavljuje i na internetu, gdje postoji kvalitetan pretraživač i digitalni arhiv tiskanih brojeva. Tiskana su nova izdanja »Planinarskog udžbenika« i dnevnika HPO-a. Zidni kalendar za 2022. tiskan je u povećanoj nakladi. Za potrebe kalendara i objave izrađen je i objavljen kalendar akcija za sljedeću godinu. Komisija je pomagala i planinarskim udrugama u pripremi njihovih izdanja. Članovi Komisije i dužnosnici HPS-a redovito su sudjelovali u televizijskim i radijskim emisijama u kojima se govorilo o planinarstvu, a također su surađivali s elektroničkim i novinskim medijima u pripremi tema vezanih uz planine i planinarstvo.

Komisija za zaštitu prirode održala je tijekom godine tri sastanka, a kontinuirano se radilo na podizanju svijesti planinara i opće javnosti o pitanjima zaštite okoliša. Članovi Komisije, u suradnji s drugim dužnosnicima HPS-a, intenzivno su komunicirali i surađivali s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, ustanovama koje upravljaju zaštićenim planinskim područjima i drugim organizacijama koje se skrbe o zaštiti okoliša. U suradnji s Javnom ustanovom NP Risnjak organiziran je i proveden vrlo uspješan tečaj za čuvare planinske prirode, a prigodom Međunarodnog dana planina 11. prosinca 2021. svečano su uručene diplome za čuvare planinske prirode. Komisija je pripremila i među svim članicama HPS-a provela raspravu o Deklaraciji o zaštiti i očuvanju hrvatskih planina te uvažila sve prijedloge iz javne rasprave. Sudjelovalo se također i u izradi planova upravljanja planinskim nacionalnim parkovima, parkovima prirode i drugim zaštićenim područjima. Članovi Komisije redovito su upozoravali i na učestalu pojavu vožnje motociklima i *quadovima* po planinarskim putovima, čime se oštećuju ti putevi, stvara buka te ugrožavaju oni kojima su ti putevi namijenjeni, a što je posebno neprihvatljivo u zaštićenim planinskim područjima. Komisija je također rješavala više pojedinačnih slučajeva devastacije planinske prirode te upućivala udruge i pojedince na pravilno postupanje u cilju zaštite prirode.

Komisija za povijest planinarstva bavi se kontinuirano prikupljanjem i obradom vrijednih starih planinarskih predmeta, literature i arhivske građe. U suradnji sa Samoborskim muzejom, tijekom godine provedena je sistematizacija i inventarizacija Planinarske zbirke pohranjene u tom muzeju. Tom opsežnom i vrlo važnom poslu prethodilo je preseljenje građe u novi prostor, s boljim uvjetima za pohranu. Sklopljen je sporazum o načinu čuvanja i korištenja građe te je dogovoreno da se

pristupi digitaliziranju građe i službenoj registraciji Planinarske zbirke u Hrvatskom muzejskom centru. Nastavilo se, također, sa sortiranjem, organiziranjem i evidentiranjem arhivske građe u sjedištu HPS-a. Cilj inventarizacije jest učiniti cjelokupnu arhivsku građu o razvoju planinarstva lako pretraživom i dostupnijom svim zainteresiranim udrugama i pojedincima.

Komisija za priznanja održala je tijekom godine 21 sastanak i obradila svih 114 pristiglih zahtjeva. Za prijedloge koji su udovoljavali uvjetima iz Pravilnika o dodjeli priznanja Komisija je dodijelila 19 plaketa, 12 zlatnih, 24 srebrna i 60 brončanih znakova HPS-a (ukupno 104). Komisija je tijekom godine započela s digitalizacijom svih zahtjeva za dodjelu priznanja pohranjenih u arhivu HPS-a.

Komisija za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost. Prema potrebi i postupajući u povodu zaprimljenih zahtjeva, Komisija je pregledavala i davala mišljenja i pravna tumačenja o ugovorima, pravilnicima i statutima naših članica te drugim dokumentima upućenima Uredu HPS-a, komisijama Saveza, Izvršnom odboru i Skupštini HPS-a. Komisija je bila osobito angažirana u provedbi elektroničkih sjednica Skupštine i izmjena Statuta HPS-a.

Hrvatska gorska služba spašavanja. HGSS i njegovih 25 stanica članice su našeg Saveza, a u HGSS-u djeluje gotovo tisuću članova HPS-a. Služba ima vrlo visoko društveno uvažavanje i nezamjenjivo mjesto u sustavu nacionalne sigurnosti. Uz to što obavljaju izrazito humanu djelatnost spašavanja unesrećenih na najraznovrsnijim terenima, gdje se mogu učinkovito koristiti spašavateljska oprema, tehnika i iskustvo gorskog spašavanja, članovi HGSS-a izravno pridonose radu naše planinarske udruge stalnim sudjelovanjem u edukaciji članova HPS-a, radom u osnovnim planinarskim udrugama i na druge načine. Uz redovnu djelatnost spašavanja i zbrinjavanja unesrećenih, u protekloj se godini HGSS osobito angažirao na uređenju i opremanju planinarskih skloništa ključnih za sigurnost boravka u našim planinama, a to će nastaviti činiti i dalje.

Zaključak. Rezultati naših stručnih djelatnosti u 2021. opisani su detaljnije u opširnim izvješćima što su ih komisije dostavile Uredu HPS-a, a u ovom pregledu preneseni su samo njihovi sažetci. Zbog posebnih okolnosti u 2021., dio planiranih aktivnosti, nažalost, nije bio ostvaren pa ostaju među budućim zadaćama i izazovima, no unatoč tome sva ostvarenja navedena u ovom izvješću daju čvrsto uporište za ukupnu ocjenu da je HPS uspješno ispunjavao svoje ciljeve i zadaće te ostvario mnogo vrijednih rezultata na svim poljima svojega djelovanja. Sve to proizlazi ne samo iz dobre organiziranosti Saveza, već ponajprije iz nemjerljivog angažiranja velikog broja članova koji kontinuirano i nesebično daju svoj doprinos organiziranom hrvatskom planinarstvu, na korist i zadovoljstvo svih onih koji vole planine i planinarenje.

Svim dužnosnicima, pročelnicima i članovima komisija, zaposlenicima HPS-a, suradnicima te planinarskim udrugama, njihovim vodstvima i svim planinarima u HPS-u zahvaljujemo na njihovom djelovanju u planinama i u podzemnom svijetu te na zalaganju u protekloj godini.

Predsjednik Hrvatskog planinarskog saveza
Darko Berljak